

Vedlegg 1

PROSJEKTBEKRIVELSE – UTVIKLING BERGNESET HAVN, BALSFJORD

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Introduksjon	3
1 Innledning	4
2 Et viktig utviklingsprosjekt i Balsfjord kommune	6
2.1 Nytt havneavsnitt	6
2.2 Mudring, sjete og erosjonssikring	7
2.3 Areal	8
2.4 Kort om kaianlegg	8
2.5 Eierforhold	8
3 Naturmangfoldloven	9
4 Planlagt fremdrift	10
5 Organisering/gjennomføring	10

Figurliste

FIGUR 1-1: LOKALISERING BERGNESET	4
BILDE 1-2: KJEMIKALIESKIPET «USICHEM» LOSSER TIL CARGILLS ANLEGG PÅ BERGNESET	5
FIGUR 2-1: OVERSIKTSBILDE, HAVNEUTVIDELSE	6
FIGUR 2-2: ILLUSTRASJON NYTT HAVNEAVSNITT (NORCONSULT)	6
FIGUR 2-3: FORELØPIG SKISSE NYE BERGNESET HAVN (TRANSPORTUTVIKLING AS)	7

Tabelliste

TABELL 4-1: TIDSPLAN, OVERORDNET.....	10
---------------------------------------	----

Introduksjon

Balsfjord kommune, Bergneset havn, søkte om midler for samme prosjekt den 8. mai 2021. Vi fikk da avslag, og prosjektet kom ikke i gang da tilskudd fra Kystverket var avgjørende for oppstart. Havnen har arbeidet aktivt med ytterligere å forberede dette viktige prosjektet for kommunen og regionen, - og søker med dette på nytt.

Havnen har nådd kapasitetsgrensen og har betydelige kapasitetsutfordringer, noe som bl.a. fører til lange ventetider for ankomne skip. Dette begrenser muligheten for ekspansjon for bedrifter tilknyttet havnen, hindrer muligheten for at det lokale/regionale næringslivet kan bruke havnen og bidra til å overføre gods fra vei til sjø.

Forbedring av denne situasjonen, ved investeringer i areal og nye kaianlegg er avgjørende for videre regional næringsutvikling.

Totalprosjektet vedrører utvikling av et nytt fremtidsrettet havneområde, med tilhørende kaiinfrastruktur på Bergneset i Balsfjord kommune i Troms og Finnmark fylkeskommune.

Infrastrukturdelen av totalprosjektet består av:

- tilpasninger i farvannet (mudring, sjete, erosjonssikring og utfylling)
- arealtilpasninger, dekkelegging mv
- ny havneinfrastruktur (kaier)
- tilgangsinfrastruktur (veier) og tilførsel av energi, vann mv

Totalprosjektet vil skje over flere faser, der nødvendig utdypning av farleden/mudring vil være første fase.

Bergneset er lokalisert like ved Nord-Norges mest trafikkerte knutepunkt (E6/E8) for tunge kjøretøy. Potensialet for å overføre trafikk fra vei til sjø er betydelig, forutsatt tilrettelegging av infrastruktur og bedret effektivitet i logistikkjeden.

Bergneset havn består i dag av en kai, som i hovedsak benyttes av industri lokalisert i tilknytning til havnen (Cargill's fiskefôrfabrikk, Fellekjøpets fabrikk, Fiskå Mølle, Bergneset Pukk og Grus, Perpetuum m.fl.). Forsvaret har også et større depot med lager tilknyttet havnen. Dette er avstengt for sivil skipstrafikk, og forbeholdt forsvarets aktivitet.

Balsfjord kommune ønsker å legge til rette for en effektiv og moderne havnelogistikk for brukerne, styrke miljøprofilen og bidra til at en større andel gods overføres fra vei til sjø.

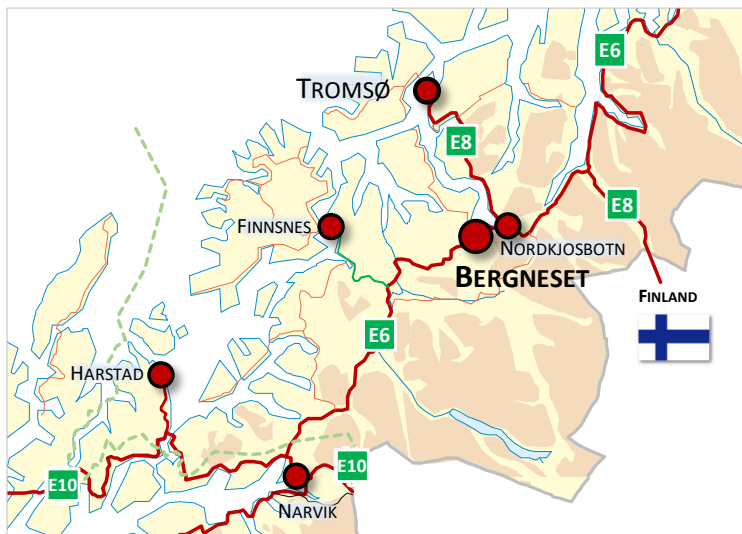
Balsfjord kommune er eier eller disponerer de aktuelle arealer og nye kaianlegg. Kaiene og arealene vil være allment tilgjengelige. Prosjektet samsvarer med formålene i gjeldende kommunale areal- og reguleringsplaner.

Overordnede planer og investeringskalkyler er utarbeidet.

Balsfjord kommune vil være eier og hovedfinansør for prosjektet. For en liten kommune vil de nødvendige investeringene være betydelige.

1 Innledning

Bergneset havn er lokalisert i Balsfjorden i Balsfjord kommune, og ligger sentralt i forhold til riksvegnettet, like ved E6 og i umiddelbar nærhet av E8, som er hovedfartsåren mellom Tromsø og Finland.

E6, strekningen Nordkjosbotn – Buktamo er en av de mest trafikkerte strekningene i Nord-Norge. I Nordkjosbotn, ca. 9 km fra Bergneset, møtes E8 og E6. Dette trafikknutepunktet er Nord-Norges mest trafikkerte vegknutepunkt for tunge kjøretøy. Vegnettet til Bergneset havn (kai) er godkjent for modulvogntog.

Betydelig tungtrafikk kan overføres til sjø ved etablering av gode infrastrukturløsninger.

Figur 1-1: Lokalisering Bergneset

Bergneset Havn var en av Nord-Norges største diversifiserte (flere produkter) havner i 2022, og nest størst i Troms. I 2022 ble det registrert ca. 550 000 tonn gods over havnen (Forsvarets aktivitet er ikke inkludert).

Havnen har en variert produktmiks. Det er utført flere tiltak for å utnytte kaiene og bakområdene maksimalt. Kapasiteten er nå overskredet, med bl.a. lange ventetider for skip og biler, og tapte skipsanløp som konsekvens.

I november 2020 ble det i rapporten¹ «Bergneset – et intermodalt knutepunkt i Midt-Troms, fase 2», konkludert med at havnen var over kapasitetsgrensen.

«Havnekapasitet er et sammensatt og komplisert konsept som ikke bare handler om hvor mye man kan «pine gjennom systemet», men også hvilket servicenivå man skal legge seg på i forhold til sine kunder og samarbeidspartnere.

Ventetidskostnadene i 2019 er forsiktig anslått til nær ti millioner kroner. Ventekostnadene ved anløp av Bergneset er sannsynligvis høyere enn det vi har anslått.

Når man nærmer seg kapasitetsgrensen for en havn kan eksisterende brukere møte utfordringer i form av forsinkelser på sjø og land, og nye prosjekter settes på vent, - eller mistes.

I 2019 var det en tonnomsetning over havnen på nær 600.000 MT. Vi tror Bergneset Havn har nådd kapasitetsgrensen, med den produktsammensetning, den infrastruktur og det utstyr som er tilgjengelig. Selv om havnen er veldrevet, kan økt trafikk bli krevende for organisasjonen som drifter kaien.»

Vi mener det er fornuftig å planlegge ut fra at kapasitetsgrensen for Bergneset Havn i dag ligger på ca. 550.000 MT.

¹ Prosjektet var delfinansiert av Kystverket via havnesamarbeidsmidler

Fra 2022/23 forventes en betydelig vekst, da det nye kaianlegget og utdypning av farleden (fase 1) ferdigstilles, interne brukere kan få tilbud om å benytte kaien for mer godstransport og nye eksterne kunder kan komme inn. Prognosene legger til grunn at Begrenset Havn i 2024/25 passerer 1 MT og i 2030 ligger anslaget på nærmere 1,5 MT. «

Havneprosjektet ble om kjent ikke ferdigstilt i 2022/2023, og de ovenfor nevnte utviklingsanslagene forskyves dermed i tid.

Havnen er en ren industrihavn og betjener i dag større lokale bedrifter. Kaianlegget har en dybde på 8 meter og 134 meter effektiv kailengde. Dette gir utfordringer da større skip ikke kan anløpe som følge av dybde, mens andre må vente som følge av manglende kaiplass. Manglende kaiplass gir store konsekvenskostnader i form av bl.a. ventetid og økte kostnader for kunden og tapt inntekt for havnen.

Som følge av stor aktivitet hos kundene (Cargill EWOS) og Felleskjøpet, som er lokalisert på nåværende kai, har havnen også i 2022 måttet avvise flere anløp av fartøy fra andre kunder, bl.a. Bergneset Pukk og Grus og Perpetuum (miljøbedrift). Det er anslått at dette volumet tilsvarer rundt 150.000 – 200.000 tonn gods pr. år.

Bilde 1-2: Kjemikalieskipet «Usichem» lossert til Cargills anlegg på Bergneset

Bergneset havn, med sin sentrale beliggenhet, god tilgang på elektrisk kraft, vann og fiber. Dette gir gode muligheter for å utvikle nye miljøvennlige løsninger og nytt næringsliv i nærheten til kaiområdet.

En utbygging av havnen vil løse lokale behov, og skape et nytt tilbud for kunder i regionen (Midt-Troms/Tromsø) og utenfor regionen (Nord-Finland, Nord-Troms og Vest-Finnmark). Volumene forventes å bli vesentlig høyere etter at en havneutbygging er gjennomført og effektiviteten i logistikkjeden forbedres.

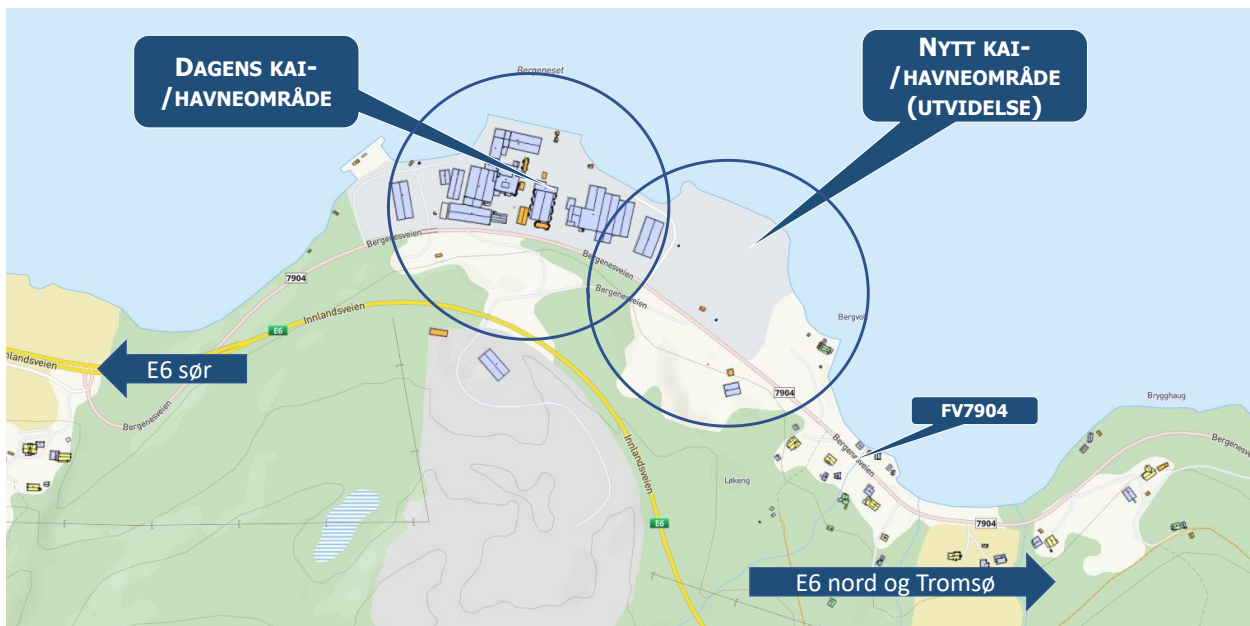

2 Et viktig utviklingsprosjekt i Balsfjord kommune

2.1 Nytt havneavsnitt

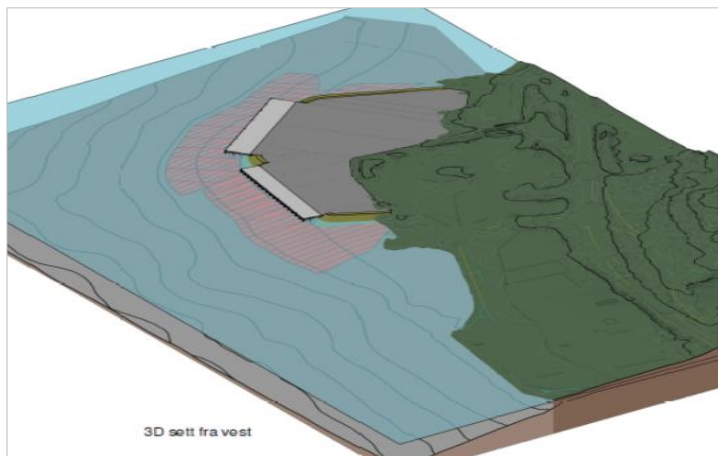
Bergneset Havn er en av Nord-Norges travleste havneanlegg, -men med dybder i havneområdet og langs kaianlegget som ikke tilfredsstillers dagens situasjon eller en fremtidig situasjon med økende størrelse på fartøyene. Den generelle utviklingen er at fartøy blir større, bl.a. som følge økonomiske skalfordeler knyttet til store skip. Arealamangelen er også prekær.

Prosjektet vedrører tilrettelegging av nye logistikkarealer/kainanlegg, og er en konkret og avgrenset del av en samlet plan for effektivisering og økt godsaktivitet over havnen.

Figur 2-1: Oversiktsbilde, havneutvidelse

I tillegg til muligheten for å ta inn større fartøy, vil et nytt havneanlegg bidra til mer areal og nødvendig kaiplass. Ventetider vil også bli redusert og en får mulighet til å optimalisere/spesialisere logistikkoperasjonen. Et nytt havneanlegg vil være en betydelig investering.

Prosjektet består av flere aktiviteter/faser som planlegges gjennomført i løpet av kort tid. Samlet dreier det seg om store investeringer, og prosjektet krever ekstern finansiering/tilskudd for å kunne gjennomføres på en best mulig måte.

Figur 2-2: Illustrasjon nytt havneavsnitt (Norconsult)

Bergneset havn har planlagt utvidelsen av havnen i flere faser.

I fase 1:

- Utdypning av farled/mudring, sjete, erosjonssikring og utfylling.

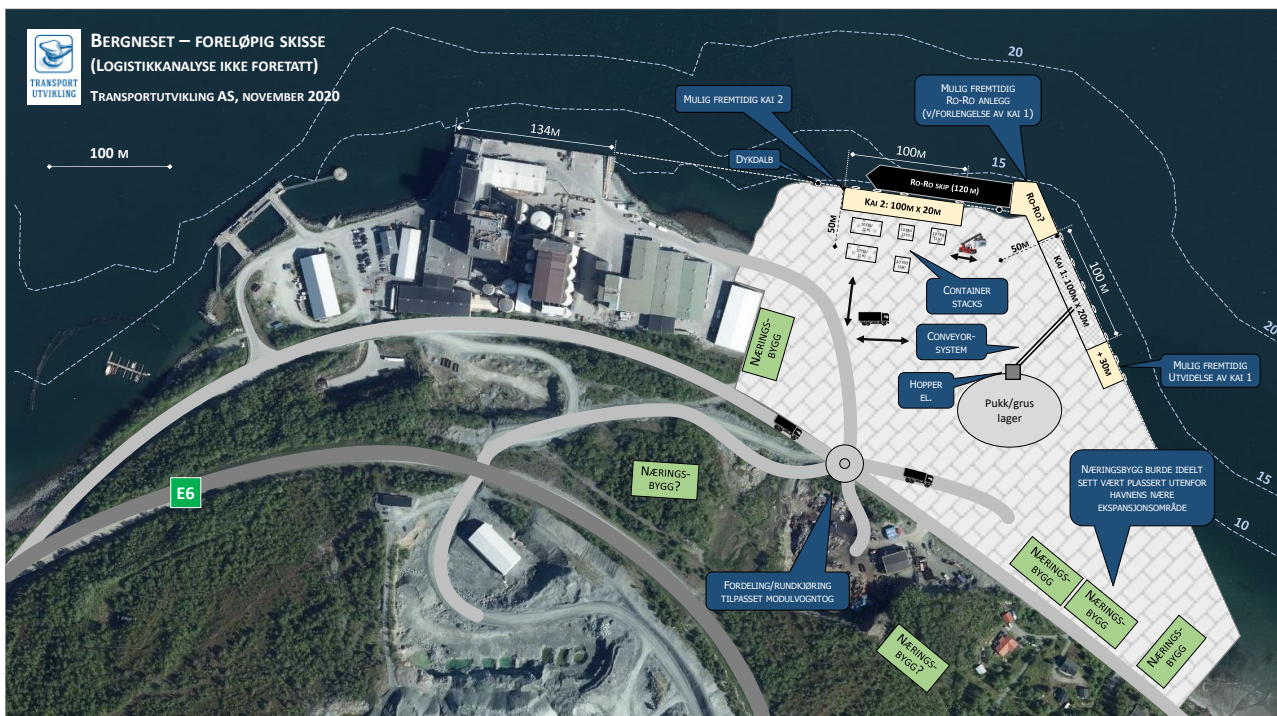
I fase 2:

- Ny kai mot øst
- Ytterligere utfylling, bakareal
- Vegtilførsel
- El. Kraft, vann mv

I fase 3:

- Bygging av kai mot nord
- Bakarealer fylles opp
- El. Kraft, vann mv

Figuren under viser en skisse av hvordan nye Bergneset havn kan organiseres. I tillegg til de nye havnenære områdene (hvitt areal på figuren) er det også mulig å utvide havneområdet lengre innover land. Arealpotensialet er betydelig. I denne søknaden har vi avgrenset prosjektet til muligheter som ligger nærmest i tid.

Figur 2-3: Foreløpig skisse Nye Bergneset havn (Transportutvikling AS)

2.2 Mudring, sjete og erosjonssikring

Utdypningen av farleden er den største enkeltkostnaden.

Den planlagte utdypningen vil gi god dybde og forbedrede innseilingsforhold til eksisterende kai. Fartøy med større dybde (og størrelse) enn i dag vil kunne foreta anløp. Utdypningen vil ha stor betydning for aktiviteten ved de to planlagte kaiene.

En utdyping av farleden berører 42 mål i sjø. Mudringsdybden varierer mellom 1,5 meter og 7,5 meter. Det er beregnet en mudringsmengde på 125.000 m³ og 300 m³ sprengning av undersjøisk berg.

Etableringen av molo/sjete og fylling vil kreve steinmasse på ca. 200.000 m³.

Arealet bak steinsjeteen skal fylles opp med sprengstein (erosjonssikring). Steinsjeteen vil fungere som en barriere mot sjø.

2.3 Areal

Regulert område er på ca. 500 mål. I første del av utviklingen av havnen vil det i første omgang bli frigjort ca. 100 mål. Av dette forutsettes ca. 50 mål å bli benyttet til å etablere ny virksomhet (lager/industri).

2.4 Kort om kaianlegg

Det planlegges to nye kaier, jfr. figur 2-3. Kaien mot øst (kai 1) vil bli bygget først, og forventes å være operativ i begynnelsen av 2025. Kai nr. 2 (mot nord) kan bygges umiddelbart etter at kai mot øst (kai 1) er ferdigstilt. Vi forventer at kai 2 (nord) kan tas i bruk i løpet av 2026.

Kai mot øst (kai 1)

Kaien mot øst er planlagt med kailengde på 100 meter og evt. dykdalber for å få oppnå lengre anleggsflater for skip. Dybden vil være ca. 11 meter. Kaien vil kunne betjene skip opp til 20.000 Dwt. Bakarealer, som også er nytt landareal, er beregnet til ca. 21 mål.

Kai mot nord (kai 2)

Kaien mot nord er planlagt med kailengde på 100 meter og evt. dykdalber for å få oppnå lengre anleggsflater for skip. Dybden vil være ca. 9 meter. Kaien vil kunne betjene skip opp til 10.000 Dwt. Det vil også etableres nødvendig bakareal i tilknytning til kaien.

For begge kaier vil det tilføres elektrisk strøm og vann.

Det planlegges landarealer for lagerfunksjoner og containere mv., samt arealer som gjør logistikk/håndtering av gods effektivt. Det er satt av god plass for bruk av modulvogntog og mulighet for parkering av vogntog.

2.5 Eierforhold

Balsfjord kommune eier dagens kaianlegg og bakområder. Utvidelsesområdet er regulert til næring-/havneformål av kommunen.

Kaiområde og bakareal (ca. 30-50 meter) skal eies av kommunen. I tillegg vil kommunen sikre at vegnett mellom kai og en nærliggende fylkesvei (FV 7904, se figur 2-1), og tilførsel av elektrisk kraft og vann til kaier, blir tilgjengelig for havnen.

3 Naturmangfoldloven

Det er ikke registrert negative konsekvenser i forhold til Naturmangfoldloven.

Balsfjord kommune ønsker å utvide kaianlegget ved Bergneset havn for å legge til rette for ny industri, transport av masser fra lokalt masseuttak på Høgberget (sør for havna) og et stort avfallsdeponi som mottar PFAS miljøavfall fra Norge og kontinentet.

Norconsult fikk i oppdrag fra Balsfjord kommune å utarbeide tiltaksplan.

Rapporten, «Tiltaksplan Bergneset havn, Mudring og utfylling» (Norconsult 29.9.2020) ble utarbeidet som et vedlegg til standard søknadsskjema om tiltak i sjø til Fylkesmannen i Troms og Finnmark, og i tråd med Miljødirektoratets veileder M-350|2015 Veileder for håndtering av sediment – revidert 25. mai 2018. Rapporten inkluderte en vurdering av risiko for skade på miljøet og avklaring av behov for avbøtende tiltak ved gjennomføring som planlagt.

Norconsult konkluderer i sin rapport med at Tiltaket er i tråd med gjeldende reguleringsplan «Reguleringsplan for Bergneset kai- og industriområde» 1933-263 som ble vedtatt i kommunen 5.06.2019.

Rapporten fra Norconsult presiserer at det er satt konkrete miljømål for tiltaket:

- Spredning av finpartikulært materiale fra mudring, utfylling og dumping skal ikke føre til nedslamming av sårbare naturtyper eller forstyrre gyteperioden til fisk.
- Undersjøisk sprengning skal ikke føre til massedød av fisk, fugl eller pattedyr i området.
- Innhold av plast i utfyllingsmasser og spredning av plast ved sprengning i sjø skal begrenses.

Det er videre utført en tiltaksrettet miljørisikovurdering, og identifisert avbøtende tiltak som vil gjennomføres for å oppnå miljømålene.

I e-post til Balsfjord kommune (13. april 2021) uttales det fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark at tiltaket vil bli tatt inn i Kystsoneplanen.

Fylkesrådet i Troms og Finnmark behandlet Kystsoneplan for Tromsøregionen - Tromsø, Balsfjord og Karlsøy kommuner i møte 18.02.22 sak 49/2 og Kystverket behandlet samme sak den 27.01.2022 saksnummer 2021/1749-4. Vedtak og høringsuttalelser følger som egne vedlegg:

- Fylkeskommunen:
  - vedlegg 4: Vedtak TFFK Kystsoneplanen
  - vedlegg 5: Høringsuttalelse TFFK Kystsoneplan
  - vedlegg 6: Utdypende kommentarer friluftsliv TFFK
- Kystverket:
  - vedlegg 7: Høringsuttalelse KYV Kystsoneplanen

4 Planlagt fremdrift

Prosjektet vil bestå av flere integrerte faser.

Det foreligger godkjent reguleringsplan for området som er tiltent industriområde og havneformål. Reguleringsplanen omfatter også utvidelsen av havneområdet (Kommunestyresak 44/19- 5.juni 2019)

Utvidelse av havnen er forankret i Formannskapet og Kommunestyret.

Det er gjennomført grunnundersøkelser i de aktuelle områder hvor kaier skal plasseres, og lokalitet i sjø for deponering av masse ifm. mudring er bestemt.

Arbeidet med mudring/sjete mv planlegges startet opp i høsten 2023, og forventes avsluttet i løpet av høsten/vinteren 2024.

Tentativ tidsplan for gjennomføring av prosjektet:

- Primo 2023: Utlysning anbud mudring og bygging av omrammingsmolo
- Ultimo 2023: Oppstart av mudring og molobygging
- medio 2024: Ferdigstilt mudring og molobygging og delvis utfylling bak molo (bakareal). Oppstart av pæling til østre kai
- Primo 2024: Oppstart av bygging av østre kai og bakareal
- Ultimo 2024: Ferdigstillelse av østre kai og bakareal
- Ultimo 2024/Primo 2025: Oppstart av bygging av nordre kai og bakareal
- Ultimo 2025: Ferdigstillelse av bygging nordre kai og bakareal

En overordnet tidsplan er vist i tabellen nedenfor.

År->	2023				2024												2025												2026											
Måned->	AUG	SEP	OKT	NOV	DES	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES											
Mudring, grunnarbeider/utfylling	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16																								
Arealtilpassing, kaibygging og drift							8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29												
	Prosjektperiode, søknad KYV 2023-2024																Nytte og inntekter fra investeringen starter medio 2025												Utbygging fullt gjennomført											

Tabell 4-1: Tidsplan, overordnet

Under planleggingen har det vært god kontakt med eksisterende brukere av havnen. Brukerne legger til grunn at det planlagte utviklingsarbeidet ikke vil ha nevneverdig negativ innvirkning i forhold til bruk av den eksisterende kaien i byggeperioden. Alle brukerne legger opp til at dagens aktivitet kan gjennomføres på en god måte når utbyggingen av havnen pågår.

5 Organisering/gjennomføring

Arbeidet vil gjennomføres i regi av Balsfjord kommune/Bergneset havn. Kommunen utarbeider nødvendige anbudsdokumenter i tråd med regelverket for offentlige anskaffelser, og nødvendig ekstern bistand anskaffes.